II УКРАЇНО-БРИТАНСЬКИЙ ФОРУМ «ДОСКОНАЛІСТЬ ВИКЛАДАННЯ І НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ»

<https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-4-1>

КАЛАШНИКОВА Світлана Андріївна

доктор педагогічних наук,
професор, член-кореспондент
НАПН України, директор
Інституту вищої освіти
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Анотація. Другий міжнародний форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті» відбувся 17-18 березня 2021 р. у рамках Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України, яку впроваджують Британська Рада в Україні у партнерстві з Інститутом вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, Advance HE та за підтримки Міністерства освіти і науки України і Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Ключовими питаннями Форуму, які розглядалися на панельних дискусіях, воркшопах, під час презентації інституційних кейсів тощо, були: професійний розвиток викладачів закладів вищої освіти; трансформація викладання в умовах сьогодення: виклики та можливості; студентоорієнтоване викладання і його особливості; ефективна взаємодія між студентами та викладачами; досвід Великої Британії та України щодо вдосконалення викладання у вищій освіті.

Ключові слова: вища освіта; викладання; навчання; досконалість; форум.

17-18 березня 2021 р. в онлайн режимі відбувся **другий міжнародний форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті»** (далі — форум), організований для сприяння обміну кращими практиками та фаховому обговоренню питань вдосконалення

викладання і навчання у вищій освіті в Україні Британською Радою в Україні спільно з Advance HE (Велика Британія) та Інститутом вищої освіти Національної академії педагогічних наук України.

Перший такий форум проведено у грудні 2019 р. за участі 150 представників закладів вищої освіти України.

Заходи здійснюються у рамках **Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України** (далі — Програма), яку впроваджують Британська Рада в Україні у партнерстві з Інститутом вищої освіти НАПН України, Advance HE та за підтримки Міністерства освіти і науки України і Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Основною метою програми є підвищення якості вищої освіти України шляхом розвитку інституційної спроможності університетів України щодо вдосконалення викладання і навчання. Упродовж першого року в Програмі взяли участь представники 10 університетів України. У цілому протягом трьох років (2020-2022 рр.) у Програмі братимуть участь 30 університетів.

Ключові питання цього річного Форуму:

- професійний розвиток викладачів закладів вищої освіти;
- трансформація викладання в умовах сьогодення: виклики та можливості;
- студентоорієнтоване викладання і його особливості;
- ефективна взаємодія між студентами та викладачами;
- досвід Великої Британії та України щодо вдосконалення викладання у вищій освіті.

До участі у Форумі запрошувалися ректори, проректори, керівники підрозділів, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти та експерти, які активно залучені до процесу вдосконалення викладання та професійного розвитку викладачів університетів.

Ведучою Форуму була *Ольга Осередчук*, керівник Центру маркетингу і розвитку Львівського національного університету імені Івана Франка.

У межах першого дня заходу учасники мали змогу прослухати виступ *Дага Паркін*, головного експерта з програм лідерства та менеджменту Advance HE (Велика Британія), «Досконалість викладання — досвід Великої Британії».

Заклад, досконалість як культура

Управління (якість)	Лідерство (досконалість)
– Системи	– Бачення
– Стандарти	– Пристрасть
– Процеси	– Оточення
– Рамки	– Фокус на сервіс
– Визнання	– Розширення можливостей
– Забезпечення якості	– Підвищення якості

Добре продумана філософія освіти

AdvanceHE

Отже, досконалість — це не вміння, це ставлення.

На *панельній дискусії «Професійний розвиток викладача університету — ключові гравці»*, модератором якого виступила *Світлана Калашнікова* (директор Інституту вищої освіти НАПН України), розглянуто основних гравців в Україні, які впливають на професійний розвиток викладача університету; роль профільного міністерства та національних агентств у цьому процесі; збалансовані зусилля з боку університету в цілому та конкретного викладача задля вдосконалення зокрема викладання. Учасники дискусії:

- *Олег Шаров*, генеральний директор директорату фахової передвищої, вищої освіти Міністерства освіти і науки України;
- *Олена Єременко*, заступник голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

BRITISH COUNCIL

Модератор:
Світлана Калашнікова
Інститут вищої освіти НАПН України

Панельна дискусія
Професійний розвиток викладача університету – ключові гравці
17 березня, 14:30 – 15:30, онлайн

Спікери:

- Спікер підтверджується**
Міністерство освіти і науки України
- Олена Єременко**
Заступник голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти
- Олена Гузар**
Керівник Центру професійного розвитку Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гетьмана
- Євген Плотніков**
Керівник програмного блоку Національного державного університету імені Михайла Грушевського

• *Олена Гузар*, керівник Центру професійного розвитку Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

• *Євген Плотніков*, керівник Проектного офісу Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Ключові питання *панельної дискусії «Трансформація викладання: виклики та можливості»* (модератор — *Катерина Трима*, старший науковий співробітник відділу взаємодії університетів та суспільства Інституту вищої освіти НАПН України): зміни у викладанні впродовж останнього року; нові підходи та інструменти, які опанували викладачі; нові можливості, які з'явилися в освітньому процесі; потреби викладачів для професійного розвитку в нових умовах.

Учасники дискусії:

• *Влад Панченко*, керівник Центру забезпечення якості вищої освіти Українського державного університету залізничного транспорту;

• *Тетяна Коноваленко*, декан філологічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;

• *Тетяна Маринич*, старший викладач кафедри моделювання складних систем Сумського державного університету;

• *Олена Єрмошкіна*, завідувач кафедри економічного аналізу і фінансів Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

Окрім цього, протягом першого дня Форуму відбулася *презентація інституційних кейсів*:

• «Будувати літак в польоті»: виклики пандемії та відповіді університету», Національний університет «Острозька академія» (спікери — *Дмитро Шевчук*, проректор з науково-педагогічної роботи; *Роман Шулик*, доцент кафедри журналістики);

• «Курси підвищення викладацької майстерності: успіхи та невдачі», Львівський національний університет імені Івана Франка (спікер — *Віталій*

Кухарський, проректор з науково-педагогічної роботи та інформатизації);

• «Організація викладання у дистанційних курсах: переваги та виклики», Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (спікер — *Ірина Лисенко*, доцент кафедри інформаційних технологій і аналізу даних).

Другий день форуму розпочався *панельною дискусією «Викладач та студент — як побудувати ефективну взаємодію?»* (модератор — *Юлія Соболь*, менеджер освітніх проєктів Британської Ради в Україні), на якій розглянули питання адаптації викладачів та студентів до сучасних реалій; особливості дистанційної та/або змішаної освіти; роль студентів у вдосконаленні якості викладання.

Учасники дискусії:

• *Андрій Калінін*, президент Української асоціації студентів;

• *Єгор Гуков*, голова Студентської ради Запорізького національного університету;

• *Марія Цип'ячук*, викладач кафедри теорії та історії держави і права Національного університету «Острозька академія»;

• *Ольга Яшенкова*, доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Онлайн-ресурси для студентів і викладачів обговорено в інтерв'ю з *Іллею Філіповим*, співзасновником і керівником студії онлайн-освіти EdEra.

Водночас упродовж другого дня Форуму відбулися такі **воркшопи**:

- «Онлайн Одиссея: від начитки матеріалу до розробки інтерактивного викладання» (спікери — *Кемі Райт*, заступник директора з питань інновацій та реалізації програм Advance HE; *Керолайн Бреннан*, консультант з питань викладання і навчання Advance HE);

- «Гейміфікація в освітньому процесі під час пандемії» (спікер — *Наталія Лісова*, доцент кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету), на якому представлено інструменти, які використовуються для гейміфікації освітнього процесу під час викладання в дистанційному форматі, розглянуто відмінності гейміфікації (gamification) від ігрового навчання (game-based learning);

- «Блогінг як мотиваційний триггер залучення студентів у процес навчання» (спікер — *Анастасія Яковенко*, старший викладач кафедри математики і фізики Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького) щодо можливостей використання мобільного застосунку InShot для створення короткого відео для власного блогу з навчальною метою;

- «У ролі викладача: створення тестових завдань студентами як інструмент активного навчання» (спікер — *Катерина Єремєєва*, старший викладач кафедри історії та мовознавства Українського державного університету залізничного транспорту), на якому обговорено платформи для складання тестування Kahoot, Quizizz, Mentimeter.

На завершення Форуму *Ольга Осередчук*, керівник Центру маркетингу і розвитку Львівського національного університету імені Івана Франка, *Людмила Таценко*, керівник освітніх програм Британської Ради в Україні, та *Світлана Калашнікова*, директор Інституту вищої освіти НАПН України, підвели підсумки та презентували

другий рік Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Британська Рада в Україні. (n.d.). *Програма вдосконалення викладання у вищій освіті*. <https://www.britishcouncil.org.ua/programmes/education/teaching-excellence-programme>
- Інститут вищої освіти НАПН України. (2019, 9 грудня). *Проект «Програма вдосконалення викладання у вищій освіті» (2019-2021 роки)*. https://ihed.org.ua/internationalization/tehe_ukraine/
- Калашнікова, С.А. (2019). І Україно-британський форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 1(1). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-3-7>
- Калашнікова, С.А. (2020). Програма вдосконалення викладання у вищій освіті: перший цикл. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2(1). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-1-4-3>
- Калашнікова, С.А. (2020). Програма вдосконалення викладання у вищій освіті (навчання викладачів) — третій етап навчання. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2(2). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-4-2>
- Форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». (2021, 17-18 березня). <https://tleforum.online/>
- Форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». (2021, 17-18 березня). *Програма*. <https://tleforum.online/programa/>
- Advance HE. (n.d.). *Home*. <https://www.advance-he.ac.uk/>
- Advance HE. (2019, 23 July). *Steppes towards teaching excellence in Ukraine*. <https://www.advance-he.ac.uk/news-and-views/steppes-towards-teaching-excellence>
- British Council Ukraine. (2021, 17-18 березня). *Форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті»* [Facebook Event]. Facebook. <https://www.facebook.com/events/142386431121220/>
- British Council Ukraine. (2021, 17 березня). *Форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті»* [Відео]. YouTube. <https://youtu.be/2JwD7PEhCYg>
- British Council Ukraine. (2021, 18 березня). *Форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті»* [Відео]. YouTube. <https://youtu.be/cnFZOUHBN0I>

2nd UKRAINE-UK FORUM “TEACHING AND LEARNING EXCELLENCE IN HIGHER EDUCATION”

Svitlana Kalashnikova

DSc in Education, Professor, Corresponding Member of NAES of Ukraine, Director, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The second international Teaching and Learning Excellence Forum was held on March 17-18, 2021 within the Higher Education Teaching Excellence Programme. The Programme is realised by the British Council Ukraine, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine and Advance HE (Great Britain) supported by the Ministry of Education and Sciences of Ukraine and National Agency for Higher Education Quality Assurance (Ukraine). Key Forum themes during panel discussions, workshops, presentations of institutional cases, etc. were: professional development of higher education teachers; transformation of teaching in a new reality: challenges and opportunities; student-centred teaching and its peculiarities; effective interaction between teachers and students; the UK and Ukraine experience in improving teaching excellence in higher education.*

Keywords: *higher education; teaching; learning; excellence; forum.*

Дата публікації: 31 березня 2021 р.